

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/91/2016
Identifikačné číslo spisu: 6415010214
Dátum vydania rozhodnutia: 05.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6415010214.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného H. U. pre zločin lúpeže v spolupáchateľstve podľa § 20, § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 5. januára 2017 v Bratislave dovolanie obvineného H. U., podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Jaroslava Klátika, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. septembra 2016, sp. zn. 5To/86/2016, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného H. U. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom z 22. júna 2016, sp. zn. 2T/79/2015, uznal obvineného H. U. za vinného zo zločinu lúpeže formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. a prečinu porušovania domovej slobody formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

po spoločnej predchádzajúcej dohode 15. novembra 2014 asi o 00:50 hod. začali spolu s obvineným T. R. búchať na vchodové dvere rodinného domu na adrese X. XXX/X v M. Q. F., pričom keď ich majiteľ domu H. D., nar. X. Q. XXXX, odmietol pustiť dnu, tak doposiaľ nezisteným spôsobom vyrazili dvere domu a napriek jeho nesúhlasu vošli dnu, pričom obvinený T. R. mu jednou rukou vykrútil ruku za chrbát a druhou mu odzadu chytil krk tak, že mu hlavu tlačil smerom k zemi a takto ho odtlačil až do spálne domu, kde ho sotil na posteľ a rukou ho pridržiaval za krk, aby sa nepohol a zatiaľ obžalovaný H. U. prehládaval dom s tým, že od H. D. iadali peniaze, no asi o 01:15 hod. ich vyrušila privolaná hliadka polície a zadržala, pričom konaním obvineného nedošlo k takým zraneniam poškodeného, ktoré by si vyžiadali lekárske ošetrenie a ani nedošlo k odcudzeniu žiadnych vecí.

Okresný súd obvinenému H. U. za to uložil podľa § 188 ods. 2 Tr. zák., § 37 písm. h/, písm. m/ Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 5 Tr. zák., § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov, na ktorého výkon bol zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia (§ 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák.).

Proti tomuto rozsudku podal obvinený H. U. odvolanie, ktoré Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 6. septembra 2016, sp. zn. 5To/86/2016 podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti rozhodnutiu podal obvinený H. U., prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Jaroslava Klátika, dovolanie. Dovolanie oprel o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda s odôvodnením, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku.

V dovolaní argumentoval tým, že konanie, ktorého sa dopustil, malo byť právne kvalifikované ako zločin krádeže vlámaním podľa § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 4 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. e/ Tr. zák., pretože voči poškodenému H. D. nepoužil násilie. Dvere vykopol spoluobvinený T. R.. O fyzickom alebo verbálnom konflikte medzi spoluobvineným a poškodeným nemal vedomosť, lebo sa nachádzal v inej miestnosti. Poškodenému sa nevyhrážal, ani ho neobmedzoval v pohybe. Spoluobvineného T. R. pred vstupom do domu upozorňoval, aby voči poškodenému nepoužil žiadne násilie. Skutková podstata trestného činu lúpeže pozostáva z dvoch prvkov, a to násilia a zmocnenia sa cudzej veci. K násiliu zo strany obvineného nedošlo, iba ku krádeži v štádiu pokusu.

V ďalšej časti dovolania obvinený upriamil pozornosť na nedostatočne vykonané dokazovanie, posúdenie motívu a subjektívnej stránky trestného činu lúpeže, absenciu škody, ujmy na zdraví a násilia. Rekonštrukciou na mieste činu by sa preukázal pohyb osôb v dome poškodeného a viditeľnosť medzi domami v nadväznosti na posúdenie pravdivosti výpovede svedka W. E.. Súdom nižšieho stupňa tiež vytkol absenciu okolností v zmysle § 139 písm. d/ Tr. zák. zakladajúcu právne posúdenie v kvalifikovanej skutkovej podstate, a to v právnej vete výrokovej časti, ako aj v odôvodnení rozsudku.

Dovolaciemu súdu navrhol, aby podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. vyslovil porušenie zákona v nadväznosti na ustanovenie § 321 ods. 1 písm. c/ Tr. por., zrušil napadnuté rozhodnutie krajského súdu a v zmysle § 388 ods. 1 Tr. por. mu prikázal, aby výrok o vine znovu prerokoval a rozhodol.

Súd prvého stupňa v súlade s § 376 Tr. por. zaslal rovnopis dovolania na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom.

Prokurátorka sa vo vyjadrení stotožnila s právnou kvalifikáciou ustálenou súdmi nižšieho stupňa a výškou uloženého trestu s ohľadom na kriminálnu minulosť obvineného a dovolaciemu súdu navrhla dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť. Obvinený sa konania dopustil v krátkej dobe po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a na chránenej osobe násilným spôsobom za účelom zmocnenia sa veci (násilné vniknutie do domu a odtlačenie poškodeného do zadnej izby s požiadavkou, aby vydal peniaze). Dvere vykopol práve obvinený. Poškodený nekládol odpor, lebo si bol vedomý fyzickej prevahy obvinených.

Vyjadrenie prokurátorky bolo 6. decembra 2016 zaslané obvinenému a jeho obhajcovi, ktorí na podanie nereagovali.

Najvyšší súd ako súd dovolací skúmal, či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné, a či bolo podané oprávnenou osobou a prítom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici ako súdu odvolacieho. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie bolo podané obvineným H. U. prostredníctvom obhajcu, teda osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b/, § 373 Tr. por., na Okresnom súde Žiar nad Hronom, t.j. na mieste predpokladanom v ustanovení § 370 Tr. por., a v zákonnej 3-ročnej lehote. Dovolanie obvineného však nie je dôvodné.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v

Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštanca a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Obvinený v dovolaní uplatnil dôvod dovolania podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

Obvinený predovšetkým namietal, že jeho konanie malo byť právne kvalifikované ako zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 4 písm. b/ Tr. zák., nie ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. Spáchanie prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. nenapádal.

V zmysle ustanovení § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. sa lúpeže dopustí ten, kto proti inému použije násilie alebo hrozbu bezprostredného násillia v úmysle zmocniť sa cudzej veci, pričom sa skutku dopustí na chránenej osobe. Medzi chránené osoby patrí aj osoba vyššieho veku (osoba staršia ako 60 rokov).

Objektom trestného činu je ochrana slobody a majetku. Páchatelom môže byť ktokoľvek (všeobecný subjekt). Objektívna stránka spočíva v použití násillia alebo hrozby bezprostredného násillia na prekonanie kladeného alebo očakávaného odporu poškodeného. Násillie môže smerovať proti tomu, kto má vec u seba, proti inej osobe alebo veci, ak je prostriedkom nátlaku na vôľu poškodeného. Nie je pritom rozhodujúce, či poškodený kládol odpor. Hrozbou bezprostredného násillia sa rozumie hrozba okamžitého použillia násillia, ak sa poškodený nepodrobí vôli páchatel'a. Hrozba nemusí byť výslovná, postačí aj konkludentné konanie, z ktorého možno vyvodíť bezprostrednosť násillia v prípade neuposllchnutia páchatel'a. Násillie alebo hrozba ako prostriedky zmocnenia sa cudzej veci musia predchádzať zmocneniu sa veci. Na dokonanie trestného činu postačí použitie násillia alebo hrozby bezprostredného násillia, páchatel' sa cudzej veci nemusí reálne zmocniť. Z hľadiska subjektívnej stránky sa na naplnenie skutkovej podstaty vyžaduje úmysel spolu s pohnútkou konania páchatel'a. Úmysel páchatel'a sa musí vzťahovať na násillné konanie na prekonanie odporu obeť a zmocnenie sa cudzej veci. Pri spolupáchatel'stve nie je rozhodujúce, či každý z páchatel'ov použil násillie, pretože konkrétnu účasť na lúpeži si môžu spolupáchatelia rozdeliť. Uvedené konštatovanie vyplýva aj z judikátu č. R 67/1971,

podľa ktorého je spolupáchateľom trestného činu lúpeže i páchatel', ktorý sa zmocňuje cudzej veci využitím skutočnosti, že jeho spoločník zatiaľ s použitím násilia prekonáva odpor poškodeného. Zároveň ani výnimočne malá intenzita násilia nemôže byť dôvodom pre kvalifikáciu činu ako trestného činu krádeže podľa § 212 Tr. zák., pretože o taký trestný čin môže ísť len v prípade, že sa páchatel' zmocní cudzej veci bez použitia akéhokoľvek násilia, resp. vyhrážky bezprostredného násilia. Nižšia intenzita násilia len znižuje stupeň nebezpečnosti trestného činu lúpeže pre spoločnosť, čo možno vyjadriť pri ukladaní trestu (R 55/1980 - upravené znenie).

Pre naplnenie skutkovej podstaty trestného činu lúpeže teda nie je rozhodujúce, ktorý zo spolupáchateľov a v akej intenzite použil proti poškodenému, resp. veci patriacej poškodenému násilie. Dovolací súd sa preto stotožnil s právnou kvalifikáciou ustálenou súdmi nižšieho stupňa. V tejto súvislosti je potrebné upozorniť, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú ku preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov. Podľa nich je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

V predmetnej trestnej veci to znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce zistenie, podľa ktorého obvinený H. U. spáchal skutok tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa. Tieto skutkové okolnosti obsiahnuté v popise skutku potom poskytujú spoľahlivý podklad pre naplnenie všetkých zákonných znakov zločinu lúpeže v spolupáchateľstve podľa § 20, § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. a prečinu porušovania domovej slobody v spolupáchateľstve podľa § 20, § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., zo spáchania ktorých bol obvinený uznaný za vinného.

Obsahom dovolania obvineného je taktiež rozsiahle posudzovanie vykonaných dôkazov a polemizovanie so závermi súdov. Takéto námietky, smerujúce k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý by zodpovedal predstavám obvineného, svojim obsahom nenapĺňajú nielen dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ale ani žiaden iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. teda nebol daný.

Vzhlľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie obvineného H. U. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.